
विषयानुक्रमणिका (Content Table)

◆ प्रास्ताविकम् (Foreword)

◆ पाठ्यक्रमः (Syllabus)

◆ पूर्वप्रश्नपत्राणि (Old Question Papers)

1. वैदिक-साहित्यम् (Vedic Literature) 3-127

1. वेदानां रचनाकालः (Dating of Vedas)	4
2. ऋग्वेद-संहिता (Rigveda-Sanhita)	5
3. यजुर्वेद-संहिता (Yajurveda-Sanhita)	5
4. सामवेद-संहिता (Samaveda-Sanhita)	6
5. अथर्ववेद-संहिता (Atharvaveda-Sanhita)	6
6. प्रसंगप्राप्त-वैदिक-देवतानां स्वरूप-सामान्यम् (General Images of Prescribed Vedic Deities)	7
7. प्रसंगप्राप्त-वैदिक-सूक्तानि (Prescribed Vedic Hymns)	8
7.1. अग्निसूक्तम् (ऋग्वेद. 1.1)	8
7.2. वरुणसूक्तम् (ऋग्वेद. 1.25)	10
7.3. सूर्यसूक्तम् (ऋग्वेद. 1.125)	11
7.4. इन्द्रसूक्तम् (ऋग्वेद. 2.12)	12
7.5. विश्वामित्र-नदी-संवाद-सूक्तम् (ऋग्वेद. 3.33)	15
7.6. उषससूक्तम् (ऋग्वेद. 3.61)	16
7.7. पर्जन्यसूक्तम् (ऋग्वेद. 5.83)	16
7.8. यम-यमी-संवाद-सूक्तम् (ऋग्वेद. 10.10)	17
7.9. पुरुषसूक्तम् (ऋग्वेद. 10.90)	18
7.10. पुरुरवा-उर्वशी-संवाद-सूक्तम् (ऋग्वेद. 10.95)	20
7.11. सरमा-पणि-संवाद-सूक्तम् (ऋग्वेद. 10.108)	21
7.12. हिरण्यगर्भसूक्तम् (ऋग्वेद. 10.121)	22
7.13. वाक्सूक्तम् (ऋग्वेद. 10.125)	23
7.14. नासदीयसूक्तम् (ऋग्वेद. 10.129)	25
7.15. प्रजापतिसूक्तम् (यजुर्वेद. 32.1-5)	27
7.16. शिवसंकल्पसूक्तम् (यजुर्वेद. 34.1-6)	27

7.17. राष्ट्राभिवर्धनसूक्तम् (अथर्ववेद. 1.29)	28
7.18. पृथिवीसूक्तम् (अथर्ववेद. 12.1)	28
7.19. कालसूक्तम् (अथर्ववेद. 19.53)	30
8. ब्राह्मण-साहित्यम् (Brahmana Literature)	30
9. आरण्यकसाहित्यम् (Aranyaka Literature)	36
10. उपनिषद्-ग्रन्थाः विवेच्य-विषयाश्च (Upanishad Literature and Its Subject-matter)	37
10.1. ईशावास्योपनिषद्	41
10.2. केनोपनिषद्	41
10.3. कठोपनिषद्	43
10.4. प्रश्नोपनिषद्	47
10.5. मुण्डकोपनिषद्	50
10.6. माण्डूक्योपनिषद्	53
10.7. तैत्तिरीयोपनिषद्	53
10.8. ऐतरेयोपनिषद्	58
10.9. छान्दाग्योपनिषद्	59
10.10. बृहदारण्यकोपनिषद्	62
10.11. श्वेताश्वरोपनिषद्	67
11. वैदिक-स्वरप्रक्रिया (Vedic Accent Process)	69
12. पदपाठः (The Recension of Vedic Stanzas)	70
13. वैदिक-लौकिक-संस्कृतयोः भेदः (Differences between Vedic and Laukik Sanskrit)	71
14. वैदिकव्याख्या-पद्धतिः (Customs of Vedic Commentaries)	72
15. वेदाङ्गानि (Auxiliaries of The Veda)	78
15.1. शिक्षाशास्त्रम्	78
15.2. प्रातिशाख्यशास्त्रम्	79
15.3. पाणिनीयशिक्षा	80
15.4. कल्पसूत्रम्	82
15.5. व्याकरणशास्त्रम्	83
15.6. निरुक्तम्	83
15.7. छन्दशास्त्रम्	88
15.8. ज्योतिषशास्त्रम्	88
16. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	88
2. दर्शनशास्त्रम् (Philosophical Treatise)	128-234
1. नास्तिकदर्शनम् (Atheist Philosophy)	128
1.1. चार्वाकदर्शनम्	128
1.2. बौद्धदर्शनम्	129
1.3. जैनदर्शनम्	134

2. आस्तिकदर्शनम् (Theist Philosophy)	139
2.1. सांख्यदर्शनम्	139
2.2. योगदर्शनम्	148
2.3. वैशेषिकदर्शनम्	156
2.4. न्यायदर्शनम्	164
2.5. मीमांसादर्शनम्	172
2.6. वेदान्तदर्शनम्	182
3. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	195
3. व्याकरणं भाषाविज्ञानं वाक्यपदीयञ्च	
(Grammar, Linguistics and Vakyapadiyam)	235-329
1. सिद्धान्तकौमुदी (Siddhantakaumudee)	236
1.1. परिभाषा संज्ञा च	236
1.2. कारकम् विभक्तिञ्च	239
1.3. समासः	246
1.4. अथकृदन्ते कृत्यप्रक्रिया	264
1.5. अथतद्धितेषु मत्वर्थीयाः	269
1.6. तिङन्ते प्रकरणे भू-धातुः	273
1.7. तिङन्तेप्रकरणे एध्-धातुः	276
1.8. अथस्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	278
2. व्याकरण-महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्)	
(Vyakaran Mahabhashyam : Paspaskahnika)	283
3. भाषाविज्ञानम् (Linguistics)	290
3.1. भाषायाः परिभाषा	291
3.2. भाषाणां वर्गीकरणम्	291
3.3. भाषाविज्ञानानां वर्गीकरणम्	293
3.4. ध्वनिवर्गीकरणम्	295
3.5. अर्थपरिवर्तनम्	296
3.6. वाक्यलक्षणम्	299
3.7. वाक्यभेदाः	300
3.8. वाग्भाषयोर्भेदः	301
3.9. बोली-भाषयोर्भेदः	301
3.10. ध्वनि-नियमाः	302
4. वाक्यपदीयम् (Vakyapadiyam)	303
5. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	307
4. आर्षकाव्यानि (Epic Literature)	330-348
1. रामायणम् (Ramayanam)	330

2. महाभारतम् (Mahabharatam)	336
3. पुराणम् (Puranam)	340
4. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	343
5. धर्मशास्त्रम् अर्थशास्त्रञ्च (Dharmashastra and Arthashastra)	349-393
1. मनुस्मृतिः (Manusmriti)	349
2. याज्ञवल्क्यस्मृतिः (Yajnavalkyasmriti)	372
3. अर्थशास्त्रम् (Arthashastram)	382
4. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	388
6. काव्यशास्त्रम् (Poetics)	394-515
1. काव्यप्रकाशः (Kavyaprakash)	394
2. ध्वन्योलाकः (Dhvanyaloka)	427
3. रसगङ्गाधरः (Rasagangadhara)	431
4. वक्रोक्तिजीवितम् (Vakroktijeevitam)	476
5. काव्यमीमांसा (Kavyameemansa)	497
6. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	508
7. महाकाव्यं काव्यं गद्यकाव्यञ्च (Epics, Poetries and Proses)	516-637
1. मेघदूतम् (Meghadutam)	516
2. रघुवंशम् (Raghuvansham)	531
3. किरातार्जुनीयम् (Kiratarjuniyam)	538
4. शिशुपालवधम् (Shishupalavadham)	541
5. नैषधीयचरितम् (Naishadhiyacharitam)	547
6. बुद्धचरितम् (Buddhacharitam)	555
7. जानकीहरणम् (Janakiharanam)	563
8. हरविजयम् (Haravijayam)	564
9. कादम्बरी (Kadambari)	564
10. हर्षचरितम् (Harshacharitam)	581
11. दशकुमारचरितम् (Dashakumaracharitam)	590
12. महत्त्वपूर्णानि सूक्तयः (Important Wise sayings)	597
13. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	621
8. नाट्यशास्त्रम् नाटकञ्च (Dramatics and Dramas)	638-738
1. नाट्यशास्त्रम् (Natyashastram)	638
2. दशरूपकम् (Dasharupakam)	650
3. साहित्यदर्पणः (Sahityadarpana)	672
4. नाट्यग्रन्थाः (Dramas)	711
5. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	716

9. पुरालिपि: अभिलेखाश्च (Palaeography and Inscriptions) 739-773

1. पुरालिपि: (Palaeography)	739
2. अभिलेखाः (Inscriptions)	742
2.1.-14. अशोकस्य चतुर्दशः शिलालेखः	742
2.15.-21. अशोकस्य सप्तः स्तम्भलेखः	748
2.22. अशोकस्य गुजरा लघु शिलालेखः	753
2.23. अशोकस्य मस्की शिलालेखः	753
2.24. अशोकस्य रुम्मिनदेई स्तम्भलेखः	753
2.25. अशोकस्य कान्धारस्थः द्विभाषी-शिलालेखः	753
2.26. कनिष्कस्य सारनाथ-बौद्ध प्रतिमा-लेखः	754
2.27. रुद्रदाम्नः गिरनार-शिलालेखः	755
2.28. खारवेलस्य हाथीगुम्फाऽभिलेखः	755
2.29. समुद्रगुप्तस्य प्रयाग-स्तम्भलेखः	756
2.30. चन्द्रगुप्तद्वितीयस्य मथुरा शिलालेखः	757
2.31. चन्द्रगुप्तस्य मेहरौलीलौह स्तम्भलेखः	758
2.32. कुमारगुप्तप्रथमस्य विलसङ्ग स्तम्भलेखः	758
2.33. कुमारगुप्तप्रथमस्य दामोदरपुर ताम्रपत्रलेखः	759
2.34. स्कन्दगुप्तस्य गिरनार-शिलालेखः	759
2.35. स्कन्दगुप्तस्य इन्दौर ताम्रपत्राभिलेखः	760
2.36. स्कन्दगुप्तस्य भितरी-स्तम्भलेखः	761
2.37. तन्तुवायश्रेणीकः मन्दसौर शिलालेखः	762
2.38. प्रभावतीगुप्तायाः पूना ताम्रपत्र लेखः	763
2.39. तोरमाणस्य एरण-अभिलेखः	764
2.40. आदित्यसेनस्य अफसद-शिलालेखः	764
2.41. ईशानवर्मनः हड़हाऽभिलेखः	766
2.42. हर्षस्य बांसखेड़ा-ताम्रपत्राभिलेखः	767
2.43. पुलकेशिन्द्रितीयस्यैहोल-शिलालेखः	767
2.44. प्रतिहारनृपस्य मिहिरभोजस्य ग्वालियर-अभिलेखः	769
3. वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः (Objective Questions)	770

10. परिशिष्टम् (Appendix) 774-783